

Spectaculaire vondst van bronzen beelden in Toscane

▲▲ Opgegraven bronzen beelden in de omgeving van het dorpje San Casciano di Bagno in Toscane. (FOTO'S: MIC)

Kleine antieke, bronzen beeldjes worden nog wel eens gevonden. Maar grotere exemplaren zijn echt een zeldzaamheid. Bijna alle grote bronzen (stand)beelden uit de Oudheid zijn namelijk in de loop der eeuwen omgesmolten. De twee levensgrote exemplaren die vijftig jaar geleden voor de zuidkust van Italië werden gevonden waren dan ook wekenlang wereldnieuws en voor hen werd zelfs een heel nieuw museum gebouwd. Het bericht dat bij een opgraving in de omgeving van het dorpje San Casciano di Bagno in Toscane niet twee maar maar liefst 24 bronzen beelden zijn gevonden sloeg dan ook in als een bom.

De bronzen beelden, waarvan er 5 meer dan een meter hoog zijn, werden samen met nog ongeveer tachtig andere bronzen objecten en 6000 gouden, zilveren en bronzen munten gevonden op de bodem van een, onder een vloer verborgen, bassin. Dit bassin maakte ooit deel uit van een heiligdom dat rondom een zwavelhoudende warmwaterbron was gebouwd. Het staat volgens de Italiaanse projectleider van deze opgraving vast dat al deze beelden en objecten ooit door pelgrims, op zoek naar genezing voor zichzelf, familieleden of geliefden, bij deze tempel zijn achtergelaten. De beelden stonden oorspronkelijk waarschijnlijk rondom het bassin opgesteld. De vele kleinere votiefgaves: losse afbeeldingen van menselijke ledematen, maar ook van oren en ogen en zelfs objecten die menselijke organen zoals het hart en de lever moesten verbeelden, waren - net als dat in sommige katholieke pelgrimsoorden nog steeds het geval is - tegen de wanden van het gebouw bevestigd. Sommige voorwerpen laten nog de sporen zien van het ophangstelsel.

Toen dit heiligdom in de vijfde eeuw na Christus onder dwang van christelijke zeloten werd gesloten, heeft men - vermoedelijk de laatste van de aanwezige priesters - de nog aanwezige (votief)beelden uit het verleden en de geldschat in het water verborgen waarna er een vloer overheen is gelegd. Niet alleen verdwenen de bronzen zo uit het zicht, ze werden ook dankzij het zwavelhoudende, zuurstofarme water perfect geconserveerd.

Omdat bij de opgraving eveneens grote delen van het tempelgebouw konden worden blootgelegd hebben de archeologen al een goed idee over de oorsprong van dit complex. Die ligt rond het jaar 300 voor Christus. Een periode waarin Romeinen en Etrusken met elkaar streden om de hegemonie in het noordwesten van Italië. Een aantal van de nu gevonden beelden is van Etruskische herkomst. Tenminste zes beelden hebben zelfs een duidelijk leesbare Etruskische inscriptie. Daarbij lijkt het te gaan om familienamen en ook korte wijdingsteksten. Andere beelden hebben Latijnse inscripties. Op stilistische gronden hebben de onderzoekers al kunnen vaststellen dat sommige 'Romeinse' beelden contemporain zijn met de 'Etruskische'. Dat werpt een heel nieuw licht op de periode waarin de Romeinen hun macht over de Etruskische gebieden voortdurend uitbreidden.

Een van de grotere beelden die uit het bassin gehaald zijn is een afbeelding van de oorspronkelijk Griekse godin Hygieia, godin van de gezondheid en de geneeskunst. Het lijkt dus waarschijnlijk dat het tempelcomplex aan deze godin gewijd moet zijn geweest.

Al het gevonden materiaal wordt nu onderzocht en waar nodig gerestaureerd. Het zal daarna te zien zijn in een museum dat op de plek van het heiligdom zal worden gebouwd. ◀